

Wymagania edukacyjne z języka polskiego

Klasa 7, rok szkolny 2024/2025

Wymagania na ocenę celującą

Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:

- wykorzystywać bogate konteksty
- zinterpretować tytuł utworu w kontekście historycznym
- wskazać w utworze elementy kultury danej epoki
- wskazać konteksty utworów i nawiązania do nich
- formułować i rozwiązywać problemy badawcze
- podać przykłady przedstawienia danego motywu w innych tekstach kultury
- omówić postać będącą antywzorem z innego tekstu kultury
- wypowiedzieć się na temat życia i twórczości poety
- omówić cechy wspólne poznanych fraszek
- podjąć dyskusję na temat aktualności poznanej fraszki
- omówić język utworu poetyckiego
- wskazać różnice między światem współczesnym a tym przedstawionym w lekturze
- omówić różne sposoby przedstawienia danego motywu w tekstach kultury
- wypowiedzieć się na temat dziedzictwa cywilizacyjnego starożytności, wartościując je
- odnieść utwór do renesansowego humanizmu
- omówić sposoby przedstawienia relacji międzyludzkich w innych tekstach kultury
- omówić wybrany tekst kultury tematycznie zbliżony do dzieła sztuki
- zaprezentować wybraną postać oświecenia
- wskazać elementy światopoglądu oświeceniowego w bajkach Ignacego Krasickiego
- nazwać adresata apostrofy zawartej w utworze i podać jego określenia bliskoznaczne
- odnaleźć w dowolnych źródłach informacje na temat filozofii epikurejskiej
- przedstawić i omówić inne teksty kultury podejmujące temat konfliktów
- podjąć dyskusję na temat sentencji i odnieść te słowa do wybranych tekstów kultury
- wypowiedzieć się na temat funkcji humoru oraz ironii w tekstach literackich
- dokonać analizy plakatu zapowiadającego inscenizację lektury
- sformułować na podstawie dramatu uniwersalne prawdy na temat ludzkiej psychiki
- odszukać w podanych fragmentach tekstu zdania o charakterze sentencji i wskazać to, które najbardziej do niego przemawia
- wskazać związki utworu z obrazem
- omówić wybrane dzieła antycznej sztuki
- przedstawić i omówić inne dzieła sztuki romantycznej
- omówić sposób spotęgowania przez narratora wrażenia tajemnicy i niesamowitości
- przedstawić wiadomości o realiach życia w danej epoce zdobyte dzięki lekturze
- omówić nawiązania kulturowe obecne w utworze
- podjąć dyskusję na temat blogów młodzieżowych i estetyki selfie
- wypowiedzieć się na temat adaptacji filmowej lektury
- porównać treść utworu z jego ekranizacją
- odnaleźć w różnych źródłach inne realizacje danego motywu
- porównać obraz z innymi tekstami kultury
- odnaleźć konteksty i nawiązania do zaprezentowanego obrazu
- zinterpretować obraz w kontekście poznanej bajki filozoficznej
- podjąć dyskusję na temat funkcji *fake newsów* i możliwości przeciwdziałania mowie nienawiści
- podjąć dyskusję na temat sposobów przeciwdziałania dyskryminacji
- podjąć dyskusję na temat przyczyn postrzegania tej samej osoby na różne sposoby
- podjąć dyskusję na temat obecności zachowań, przedstawionych w utworze w świecie współczesnym
- wypowiedzieć swoją opinię na temat rzeźby abstrakcyjnej
- zgromadzić argumenty, korzystając z różnych źródeł
- przygotować prezentację na temat wybranego artysty
- wymyślić alternatywny rozwój akcji dramatu i zapisać przykładowy plan tych wydarzeń
- stworzyć pisemną recenzję wybranego dzieła sztuki
- samodzielnie sformułować temat rozprawki

- przygotować prezentację na temat symboliki świąt w kulturze popularnej
- zrelacjonować wizytę w galerii lub muzeum

Wymagania na ocenę bardzo dobrą

Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:

- sformułować przesłanie wiersza
- omówić funkcję tytułu tekstu
- zinterpretować tytuł dzieła w odniesieniu do źródła cytatu
- zinterpretować tytuł zbioru aforyzmów i ocenić ich aktualność
- wskazać słowa klucze w tekście
- omówić wpływ narracji na odbiór utworu
- sformułować problem przedstawiony we fragmentach tekstu
- sformułować morał przypowieści
- wyjaśnić znaczenie frazeologizmów
- wymienić osiągnięcia cywilizacyjne ludzi żyjących w starożytności
- omówić wybrane dzieło renesansowe, oświeceniowe
- wypowiedzieć się na temat aktualności bajek poety
- wskazać zjawiska krytykowane we współczesnych komediach filmowych o polskim społeczeństwie i wyjaśnić, na czym polega zawarty w nich humor
- wyjaśnić, jaką rolę w życiu społecznym mogą odgrywać komik, komediopisarz i satyryk
- wskazać podobieństwa i różnice pomiędzy poczuciem humoru w XIX w. i współcześnie
- wskazać po jednym przykładzie sceny komicznej i tragicznej w utworze i wyjaśnić, jaki efekt wywołuje połączenie tych kategorii
- wyjaśnić, na czym polega tragizm losów bohaterki utworu
- dokonać analizy słów, postępowania i losów bohaterów dramatu
- podjąć dyskusję na temat nauki moralnej zawartej w balladzie
- omówić renesansowy charakter fraszek i sformułować główną myśl fraszki
- zinterpretować funkcję uosobienia, wykrzyknienia i wyliczenia w tekście
- wskazać cechy poznanych trendów
- wyjaśnić metaforyczne znaczenie motywu ukazanego w utworze
- przedstawić na podstawie lektury kilka uniwersalnych prawd o ludzkiej psychice
- wyjaśnić zakończenie lektury
- opracować własny pomysł na wystawienie wybranego fragmentu dramatu na scenie
- przedstawić informacje na temat życia społecznego poety
- zinterpretować tytuł i przesłanie obrazu
- wyjaśnić znaczenie rysunku w odniesieniu do treści tekstu
- wytłumaczyć, w jaki sposób plakaty zamieszczone w podręczniku nawiązują do wymowy lektur
- ocenić dzieło sztuki według podanych kryteriów
- omówić wybrane dzieło sztuki w odniesieniu do światopoglądu romantycznego
- wypowiedzieć się na temat funkcji mediów społecznościowych
- stworzyć tekst z archaizmami
- użyć w zdaniach właściwych spójników
- przekształcić formy czasowników w imiesłowy przymiotnikowe i przysłówkowe
- utworzyć i nazwać imiesłowy przymiotnikowe i przysłówkowe
- zredagować tekst, w którym występują imiesłowy z przeczeniem *nie*
- ułożyć wypowiedzenia z różnymi częściami zdania
- utworzyć zdania złożone współrzędnie i podrzędnie
- przedstawić relację zdań na wykresie
- przekształcić podane wypowiedzenia tak, aby powstały imiesłowowe równoważniki zdania
- wskazać oboczności w wyrazach
- utworzyć wyrazy o różnych kategoriach znaczeniowych
- utworzyć rodzinę wyrazów

- stworzyć tekst z wyrazami złożonymi
- utworzyć przymiotniki złożone od podanych nazw własnych
- dopisać do podanych wyrazów te o szerszym i węższym zakresie znaczeniowym
- podać różne znaczenia wskazanych wyrazów
- odpowiednio akcentować wyrazy
- wytłumaczyć różnice pomiędzy mową a pismem, odwołując się do przykładów
- zastosować zasadę pisowni wielką literą wyrazów w zwrotach grzecznościowych w samodzielnie zredagowanym tekście
- stworzyć tekst z kłopotliwymi literami
- zredagować tekst, w którym występują poprawnie zapisane wyrazy z *nie*
- stworzyć tekst z poprawnie zapisanymi wyrazami z *q, ę, om, em, on, en*
- zacytować sformułowania, dzięki którym narrator nawiązuje kontakt z czytelnikiem, i wyjaśnić, czemu służy taki zabieg
- zredagować tekst, w którym wypowiedzi bohaterów mają formę mowy zależnej
- dostosować tekst do sytuacji komunikacyjnej
  - przekształcić tekst napisany w środowiskowej odmianie języka w tekst napisany językiem ogólnonarodowym
- sformułować slogany reklamowe
- sformułować wypowiedź o wydźwięku negatywnym zgodną z zasadami etyki słowa
- sformułować tekst perswazyjny i tekst manipulacyjny
- właściwie argumentować, uogólniać, podsumowywać i porównywać
- napisać ogłoszenie, które zawiera informacje o wyglądzie postaci
- stworzyć notatkę na podany temat
- zabrać głos w dyskusji
- stworzyć uniwersalny kodeks postępowania
- napisać opowiadanie z elementami opisu przeżyć wewnętrznych
- stworzyć streszczenie wybranego tekstu narracyjnego
- stworzyć wypowiedź argumentacyjną
- stworzyć opowiadanie inspirowane mitem i/lub przypowieścią
- napisać rozprawkę
- przygotować i wygłosić przemówienie
- ocenić obraz według podanych kryteriów i zredagować jego opis
- napisać recenzję wybranego filmu
- stworzyć opisy bibliograficzne cytowanych przez siebie źródeł

Wymagania edukacyjne na ocenę dobrą

Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:

- zinterpretować tytuł utworu w kontekście całej lektury
- zinterpretować wskazany fragment utworu
- wyjaśnić sens motta utworu
- określić temat utworu i wyjaśnić jego funkcję
- dokonać analizy zakończenia utworu i wyjaśnić, jakie przesłanie ono niesie
- dokonać analizy tekstu współczesnej wersji mitu i przypowieści
- wskazać elementy humoru w utworze
- omówić symbolikę motywu, przywołując kontekst biblijny
- wypowiedzieć się na temat dziedzictwa kulturowego wywodzącego się z religii
- wskazać elementy renesansowe w twórczości poety
- określić kontekst biograficzny utworu
- scharakteryzować bohatera na podstawie jego wypowiedzi
- opisać uczucia bohatera i przedstawić jego opinie
- omówić sposób przedstawienia przeżyć wewnętrznych bohatera
- opisać i zinterpretować zachowanie bohatera
- wyjaśnić sens alegorii użytych w bajkach
- przedstawić morały poznanych bajek

- porównać bohaterów lektury
- omówić stosunek narratora do przedstawionych zdarzeń
- zinterpretować wskazane słowa
- omówić relacje pomiędzy bohaterami
- zinterpretować sens zakończenia przywołanych fragmentów tekstu
- omówić funkcję środków stylistycznych użytych w utworze
- wyjaśnić funkcję kontrastu i zdrobnień w wierszu
- określić funkcję apostrofy rozpoczynającej utwór
- omówić funkcję powtórzenia na początku fraszki
- wskazać elementy romantyczne w twórczości Adama Mickiewicza
- określić funkcję wyliczenia i pytań retorycznych
- wyjaśnić dwojakie znaczenie wyrazu użytego w utworze
- zinterpretować metafory użyte w wierszu
- omówić funkcję personifikacji
- wskazać cechy gatunkowe w utworze
- wyszukać w tekście fragmenty o charakterze aforyzmów i omówić grę słów w poszczególnych aforyzmach
- omówić kompozycję dzieła
- odnieść sytuację przedstawioną na obrazie do jego tytułu
- opisać kolorystykę i zinterpretować znaczenie barw
- zinterpretować funkcję rekwizytu
- opisać nastrój obrazu
- wskazać główne środki wyrazu dzieła malarskiego na konkretnym przykładzie
- wymienić kryteria, według których ocenia się obraz
- omówić elementy języka rzeźby na przykładzie wybranego dzieła
- omówić specyfikę sztuki renesansowej
- omówić najważniejsze cechy sztuki romantycznej
- wymienić najważniejsze dzieła sztuki romantycznej
- omówić specyfikę polskiego oświecenia
- scharakteryzować sztukę oświecenia
- nazwać typ autoportretu, który naśladuje artystka
- wskazać wyrazy należące do polszczyzny oficjalnej i polszczyzny nieoficjalnej
- wskazać słownictwo należące do języka ogólnego oraz języka o ograniczonym zasięgu
- rozpoznawać w tekście słowa o ograniczonym zasięgu, w tym profesjonalizmy
- określić rodzaje podanych archaizmów i podać ich aktualne odpowiedniki
- określić funkcję archaizmów w tekście stylizowanym
- wypisać związki wyrazowe występujące w podanych zdaniach
- przekształcić formy czasowników i użyć ich we właściwych formach
- przereklamować zdania, używając właściwych zaimków
- wskazać imiesłowy przymiotnikowe w tekście i podzielić je na kategorie
- uzupełnić tekst właściwymi imiesłowami przymiotnikowymi
- wskazać imiesłowy przysłówkowe w tekście i podzielić je na kategorie
- uzupełnić tekst właściwymi imiesłowami przysłówkowymi
- utworzyć imiesłowy z przeczeniem *nie*
- przekształcić zdanie w równoważnik zdania i odwrotnie
- tworzyć wykresy zdań złożonych współrzędnie
- sformułować pytania do zdań podrzędnych i określić ich typy
- wskazać funkcje głoski *i* na podanych przykładach
- wskazać formant w wyrazie pochodnym
- wyjaśnić znaczenie podanych wyrazów pochodnych
- podzielić podane wyrazy na grupy na podstawie ich znaczenia
- utworzyć przymiotniki od podanych nazw miejscowości
- uzupełnić podane wyrazy odpowiednimi przyrostkami
- uzupełnić tekst wyrazami z kłopotliwymi przyrostkami
- wskazać wyrazy należące do jednej rodziny

- wskazać rdzenie w podanych grupach wyrazów
- wypisać wyrazy złożone z mapy Polski
- poprawnie wymówić i odmienić podane wyrazy złożone
- przekształcić zdania tak, aby zawierały przymiotniki złożone
- odróżnić homonimy od wyrazów wieloznacznych
- wskazać regułę ortograficzną właściwą dla podanych przykładów i poprawić błędy w podanym tekście
- skorzystać ze słownika
- wyjaśnić zasady pisowni wyrazów wielką i małą literą, odnosząc się do podanych przykładów
- wyjaśnić zasadę pisowni wielką literą wyrazów w zwrotach grzecznościowych
- porównać różne formy wypowiedzi oraz określić funkcję różnic między nimi
- omówić sposób przedstawienia opisaney historii w artykułach prasowych
- wyjaśnić, czemu służy przedstawianie faktów i opinii
- przekształcić wypowiedzi w mowie zależnej na mowę niezależną i odwrotnie
- przekształcić dowolny dialog na mowę zależną
- zastosować w zapisie dialogu poprawną interpunkcję
- stworzyć tekst zawierający cytaty
- wskazać elementy stylu potocznego i języka młodzieży w tekście
- skorygować wypowiedzi za pomocą wyrazów o szerszym zakresie znaczeniowym
- dokonać analizy skuteczności wybranego sloganu reklamowego oraz funkcji gry słów
- podać przykłady wypowiedzi perswazyjnych i manipulacyjnych
- dokonać analizy zabiegów perswazyjnych i manipulacyjnych zastosowanych w podanych reklamach
- dokonać analizy kompozycji tekstu, uwzględniając funkcję śródtytułów
- poprawić wskazane wypracowanie
- sformułować wstęp do wypracowania
- wskazać wyrazy i wyrażenia sygnalizujące powiązania między zdaniami
- porównać podane przemówienia i ocenić ich skuteczność
- dokonać analizy niewerbalnych środków komunikacji
- wskazać różne typy argumentów w podanym tekście
- sformułować argumenty potwierdzające podaną tezę
- przedstawiać własne stanowisko i wyciągać wnioski
- stworzyć plan recenzji i ocenić poszczególne elementy recenzji
- sformułować argumenty do podanego zagadnienia
- sformułować argumenty i kontrargumenty do podanej tezy
- stworzyć plan rozprawki na podstawie zaprezentowanej dyskusji
- poprawić błędy w podanym streszczeniu
- przygotować w punktach streszczenie ostatnio widzianego filmu

Wymagania edukacyjne na ocenę dostateczną

Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:

- wymienić najważniejsze dokonania renesansowe, oświeceniowe i określić ich funkcję
- wymienić najważniejszych twórców epoki
- wyjaśnić znaczenie pojęcia *fraszka* w różnych kontekstach
- wskazać środki stylistyczne użyte w utworze i wyjaśnić jej funkcję
- scharakteryzować twórczość poety
- wymienić najważniejsze elementy światopoglądu romantycznego i cechy bohatera romantycznego
- wskazać cechy gatunkowe w poznanych utworach
- omówić postawę podmiotu lirycznego wobec otaczającej go rzeczywistości
- nazwać rodzaje rymów występujące w utworze
- zgromadzić informacje na temat symbolicznego znaczenia postaci i metaforycznej wymowy utworu
- określić rodzaje rymów występujących w wierszu
- wskazać adresata utworu

- wymienić cechy dramatu i podać informacje na temat dramatu romantycznego
- wskazać cechy świadczące o popularnonaukowym charakterze tekstu, wyliczyć fakty, wskazać opinię w tekście
- podzielić bohaterów utworu na pierwszoplanowych, drugoplanowych i epizodycznych i omówić relacje pomiędzy nimi
- wymienić cechy charakteru bohatera i zilustrować każdą z nich odpowiednim przykładem
- wyjaśnić, co to jest karykatura oraz na czym polega karykaturalne przedstawienie bohaterów
- wykorzystywać najważniejsze konteksty
- scharakteryzować narratora tekstu i omówić jego sposób przedstawienia świata
- wskazać w utworze cechy przypowieści
- wskazać elementy realistyczne i fantastyczne w utworze
- wskazać punkt kulminacyjny utworu
- wymienić najważniejsze cechy sztuki antycznej, oświeceniowej
- rozróżnić najważniejsze typy dzieł malarskich
- wymienić główne środki wyrazu dzieła malarskiego
- określić temat, kompozycję i kolorystykę obrazu
- opisać postacie przedstawione na obrazie
- przedstawić skojarzenia związane z obrazem i wyrazić swoją opinię na temat obrazu
- wskazać najważniejsze cechy rzeźby na poszczególnych etapach jej rozwoju
- rozróżniać najważniejsze typy dzieł rzeźbiarskich ze względu na temat
- nazwać części mowy występujące w tekście i określić formy odmiennej części mowy
- uzupełnić tekst właściwymi przymiarkami i poprawnie zapisanymi wyrazami z *nie*
- wskazać imiesłowy przymiotnikowe i przysłówkowe w podanym tekście
- zastąpić określenia oznaczające cechy imiesłowami z przeczeniem *nie*
- wskazać archaizmy w podanych zdaniach i zastąpić je wyrazami współczesnymi
- wskazać części zdania i je nazwać
- wskazać zdania bezpodmiotowe
- rozpoznać rodzaje wypowiedzeń w zależności od celu wypowiedzi
- odróżnić zdanie od równoważnika zdania
- rozpoznać rodzaje zdań w zależności od liczby orzeczeń
- wskazać w tekście zdania pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte oraz zdania złożone współrzędnie i podrzędnie
- rozpoznać rodzaje zdań złożonych współrzędnie
- stosować poprawną interpunkcję w zdaniach złożonych współrzędnie
- wskazać w wypowiedzeniu orzeczenia i rozdzielić zdania składowe
- wskazać zdanie nadrzędne
- uzupełnić podane wypowiedzenia imiesłowowymi równoważnikami zdania
- poprawić wypowiedzenia z błędnym użyciem imiesłowowych równoważników zdania
- wskazać w podanym tekście mowę niezależną i mowę zależną
- uzupełnić tekst wyrazami zapisanymi od wielkiej i małej litery
- uzupełnić podany tekst zawierający cytaty odpowiednimi znakami interpunkcyjnymi
- wskazać wypowiedzi zgodne i niezgodne z zasadami etyki słowa, wyjaśnić, na czym polega perswazyjny charakter wypowiedzi
- wyjaśnić, na czym polega manipulacyjny charakter wypowiedzi, podać przykłady sloganów reklamowych
- podać definicje wyrazów uwzględniające elementy ich treści, uporządkować wyrazy od tego o najszerszym zakresie znaczeniowym do tego o zakresie najwęższym
- utworzyć wyrazy pochodne od podanych wyrazów podstawowych
- wskazać wyrazy podstawowe dla podanych wyrazów pochodnych
- zbudować wyrazy z podanych par wyrazowych i wskazać wrostki
- wymienić funkcje formantów, wskazać wyrazy podzielne i niepodzielne słowotwórczo
- uzupełnić wyrazy odpowiednimi przedrostkami
- wskazać wśród podanych przykładów wyrazy złożone, utworzyć wyrazy złożone z podanych wyrazów
- zastąpić podane wyrazy ich synonimami, podać antonimy do podanych wyrazów, wyjaśnić, na czym polega wieloznaczność podanych wyrazów
- podzielić słowa na głoski i sylaby, podać przykłady głosek miękkich, twardych, dźwięcznych, bezdźwięcznych, ustnych i nosowych, wskazać upodobnienia fonetyczne
- wskazać różnice pomiędzy mową a pismem, odwołując się do przykładów

- przedstawić cechy języka ogólnego i języka o ograniczonym zasięgu, tłumaczyć, czym są profesjonalizmy
- uzupełnić podane zdania odpowiednimi formami wyrazów
- wyjaśnić zasady zapisu podanych wyrazów, uzupełnić tekst wyrazami z kłopotliwymi literami
- ułożyć plan wydarzeń przedstawionych w utworze
- sformułować plan wypowiedzi argumentacyjnej
- odnaleźć tezę i argumenty w zaprezentowanym tekście
- uporządkować wskazaną wypowiedź
- zastosować słownictwo przydatne przy pisaniu streszczenia i rozprawki
- wskazać usterki w podanym streszczeniu
- dopisać wstęp i zakończenie do podanego fragmentu rozprawki
- wybrać spośród podanych argumentów te, które można wykorzystać do uzasadnienia wskazanej tezy
- odróżnić recenzję od sprawozdania, selekcjonować informacje przydatne przy pisaniu recenzji
- uzupełnić tekst odpowiednimi wyrazami w zależności od kontekstu
- podać przykłady użycia środków retorycznych, dokonać analizy podanego przemówienia

Wymagania edukacyjne na ocenę dopuszczającą

Uczeń potrafi:

- omówić treść utworu literackiego lub fragmentów tekstu, wskazać wątek główny i wątki poboczne
- omówić świat przedstawiony w dziele: odnaleźć w utworze informacje dotyczące czasu i miejsca akcji oraz ocenić, czy mają one znaczenie dla jego wymowy i interpretacji
- określić rodzaj narracji
- opisać sytuację przedstawioną we fragmentach utworu
- podać przykłady dosadnych sformułowań użytych przez bohatera, podać przykłady sprzeczności między tym, co mówią postacie utworu, a tym, co robią lub sądzą o innych, i wyjaśnić, czemu służy ukazanie tych sprzeczności
- opisać najważniejsze etapy życia głównego bohatera, wyjaśnić, w jaki sposób narrator charakteryzuje bohatera tekstu, określić cechy bohatera utworu i omówić jego metody działania, opisać sposób przedstawienia bohatera w utworze, wskazać w słowach bohatera wypowiedź ironiczną
- wskazać elementy fantastyczne w dziele literackim
- określić ramy czasowe starożytności, renesansu, oświecenia, romantyzmu, wyjaśnić etymologię nazwy epok
- wymienić najważniejsze etapy życia Jana Kochanowskiego, Ignacego Krasickiego, Adama Mickiewicza
- zapisać w punktach historię Małego Księcia i róży, wyjaśnić, dlaczego bohater wyruszył w podróż
- wypowiedzieć się na temat symbolicznego przesłania utworu
- wyjaśnić znaczenie pojęć: *rym gramatyczny, apostrofa, uosobienie, fraszka, wiersz sylabiczny, rym, powtórzenie, ballada, realizm, fantastyka, punkt kulminacyjny, nauka moralna*
- posługiwać się pojęciami: *romantyzm, sztuka romantyzmu, dramat, ballada, aforyzm, ironia*
- wskazać środki stylistyczne w utworze
- omówić treść wiersza, wskazać podmiot liryczny i adresata utworu
- określić rodzaj literacki utworu
- omówić treść fraszek, trenów i pieśni, bajek, wyjaśnić znaczenie pojęcia *pieśń*, określić rodzaj liryki, który reprezentują treny
- sformułować główne myśli tekstu
- wymienić cechy mitu i przypowieści
- posługiwać się pojęciami: *tragedia, komedia, komizm, tekst popularnonaukowy, tekst naukowy, artykuł*
- wymienić i scharakteryzować odmienne i nieodmienne części mowy oraz części zdania
- zdefiniować imiesłowy przymiotnikowe czynne i biernie, imiesłowy przysłówkowe współczesne i uprzednie oraz imiesłowowy równoważnik zdania, omówić regułę tworzenia imiesłowów przymiotnikowych i przysłówkowych
- wskazać wyrazy podstawowe i pochodne, zdefiniować wyrazy podzielne i niepodzielne słowotwórczo
- wskazać w podanych wyrazach formanty i nazwać ich typy
- zdefiniować wyraz złożony, przedstawić zasady tworzenia przymiotników złożonych
- wyjaśnić znaczenie pojęcia *archaizm*, wymienić rodzaje archaizmów, wskazać archaizmy w utworach
- wymienić rodzaje wypowiedzi w zależności od celu wypowiedzi oraz rodzaje zdań w zależności od liczby orzeczeń, wymienić rodzaje zdań złożonych współrzędnie oraz typy zdań złożonych podrzędnie

- zdefiniować pojęcia: *treść* i *zakres znaczeniowy wyrazu*
- wyjaśnić znaczenie pojęć: *synonim*, *antonim*, *wyraz wieloznaczny*, *homonim*, wyjaśnić różnice pomiędzy wyrazami wieloznacznymi a homonimami
- przedstawić podział głosek, wymienić funkcje głoski *i*
- przedstawić zasady akcentowania w języku polskim
- przedstawić zasady, na jakich zachodzą upodobnienia fonetyczne
- wymienić zasady pisowni przedrostków: *z-*, *s-*, *ś-*, *wz-*, *bez-*, *nad-*, *ob-*, *od-*, *pod-*, *przed-*, *roz-*, *w-* oraz przyrostków: *-dzki*, *-dztwo*, *-cki*, *-ctwo*, *-stwo*
- omówić zasady pisowni wyrazów z literami: *ó*, *u*, *rz*, *ź*, *ch*, *h*, wymienić zasady pisowni wyrazów z *ą*, *ę*, *om*, *em*, *on*, *en*, pisowni wielką i małą literą, wymienić części mowy, z którymi *nie* piszemy łącznie i rozdzielnie oraz zasady pisowni *nie* z imiesłowami, wymienić wyjątki od obowiązujących reguł
- wymienić odmiany polszczyzny zależne od odbiorcy i sytuacji, przedstawić cechy odmian języka: oficjalnej i nieoficjalnej, wymienić przykłady słów o ograniczonym zasięgu
- wymienić elementy, które powinien zawierać opis dzieła sztuki, zgromadzić informacje na temat opisywanego dzieła sztuki, wymienić typy dzieł malarskich
- wymienić etapy przygotowywania wypowiedzi argumentacyjnej i streszczenia
- wyjaśnić różnice pomiędzy mową niezależną a mową zależną
- przedstawić zasady cytowania poezji i innych tekstów, wymienić zasady tworzenia opisu bibliograficznego
- zapisać w punktach plan wydarzeń przedstawionych w tekście
- wymienić etapy pisania rozprawki i przedstawić schematy pisania rozprawki
- wyrazić swoimi słowami sens każdego poznanego aforyzmu
- odtworzyć najważniejsze fakty i opinie, omówić treść fragmentów artykułu
- wymienić zasady etyki językowej, omówić sposoby naruszania etyki językowej, wymienić cechy wypowiedzi perswazyjnej, wymienić cechy wypowiedzi manipulacyjnej, wymienić sposoby nakłaniania wykorzystywane w reklamach
- przedstawić etapy przygotowywania przemówienia, wymienić środki retoryczne
- opisać obraz, nazwać barwy użyte przez artystę, wymienić etapy rozwoju rzeźby
- wymienić cechy dobrze skomponowanego tekstu. wskazać w podanym tekście główne zdanie akapitu
- wymienić elementy recenzji.